

Til medarbejdere i Ishøj Kommune

BEREDSKABSPLAN

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Indhold

1. Introduktion	4
Hvem henvender beredskabet sig til?	4
Formål og målsætninger	5
Ansvar og opfølgning på beredskabsplan	5
Målgruppe	6
Definitioner og bekymringstegn	6
2. Organisering og samarbejde	9
Kontaktoplysninger ved bekymring om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter	9
Procedure for modtagelse og håndtering af bekymringshenvendelser	9
3. Forebyggende indsatser	12
4. Implementering af beredskabsplan	14

1. Introduktion

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter udgør komplekse problemstillinger, som kan have alvorlige konsekvenser for de involverede. Negativ social kontrol begrænser børn, unge og voksne i deres evne til at leve frit og træffe selvstændige valg om deres eget liv og fremtid, ofte gennem pres, restriktioner, tvang eller vold.

Ishøj Kommune arbejder målrettet på at skabe de bedste betingelser for både den enkelte og fællesskabet. Kommunen har en vigtig opgave i at sikre en helhedsorienteret og tværgående indsats for at forebygge, opspore og håndtere negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Hvem henvender beredskabet sig til?

Denne beredskabsplan dækker kommunens indsats for børn og unge under 18 år samt indsatsen for voksne over 18 år. Beredskabet henvender sig først og fremmest til ledere og medarbejdere, der har den direkte kontakt med børn, unge og voksne i kommunens institutioner og tilbud. Det gælder både medarbejdere med og uden myndighedsansvar på tværs af alle kommunens centre samt eksterne samarbejdspartnere.

Formål og målsætninger

Formålet med beredskabsplanen er at understøtte kommunens medarbejdere i at forebygge, opspore og håndtere sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Denne beredskabsplan skal medvirke til at ledere og medarbejdere ved:

- Hvordan de skal handle i sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter
- Hvem de skal henvende sig til, når der opstår bekymringssager og akutte sager for borgere i kommunen
- Hvilke bekymringstegn de skal være opmærksomme på.

Det er kommunens ambition at:

- Styrke opsporingen af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter for derved at kunne tilbyde hjælp og støtte til flere berørte børn, unge og voksne
- Styrke samarbejdet og videndeling på tværs af kommunen i sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Ansvar og opfølgning på beredskabsplan

Ishøj Byråd har det politiske ansvar for kommunens beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Beredskabsplanen er udarbejdet og koordineret på tværs af fagområder.

Centerchefen i Center for Børn og Forebyggelse er ansvarlig for at beredskabet revideres i overensstemmelse med kravene i barnets lov, jf. § 15, stk. 3. Næste planlagte revision af beredskabet forventes at finde sted i 2028. Den strategiske koordinering, implementering og opfølgning i forhold til beredskabsplanens målsætninger varetages af Center for Børn og Forebyggelse.

Målgruppe

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter kan potentielt berøre enhver borger. I Ishøj Kommune er målgruppen bredt defineret på tværs af køn, etnicitet, religion og social baggrund.

Forskning viser, at negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter typisk opstår i familier, hvor fællesskabets interesser vægtes højere end individets. Som fagperson er det vigtigt at have for øje, at det kræver en helhedsorienteret og grundig tilgang for at kunne afdække de komplekse dynamikker, der er på spil ¹.

Det er desuden vigtigt at være opmærksom på, at negativ social kontrol kan udøves af voksne, typisk forældre eller partnere samt det bredere netværk. Samtidig kan børn og unge ligeledes være udøvere.

Definitioner og bekymringstegn

Ishøj Kommune definerer negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i overensstemmelse med definitionerne i barnets lov ²:

Negativ social kontrol anvendes oftest om handlinger, som et fællesskab anvender til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd i henhold til fællesskabets normer.

Negativ social kontrol kan bl.a. komme til udtryk som begrænsning af individets muligheder for at træffe alderssvarende valg for sit eget liv, herunder socialt liv, fritidsinteresser, seksualitet, krop, uddannelse og job, fastholdelse i uønskede relationer og gennem isolation og overvågning. Negativ social kontrol kan have en karakter eller et omfang, som falder inden for straffelovens definition på psykisk vold.

---

¹ SIRI, Videnskortlægning om æresrelaterede konflikter, 2019

² Bemærkninger til L 93, s. 159

Æresrelaterede konflikter dækker over konflikter, der kan opstå i kollektivistiske og patriarkalske familieformer, hvor individets rettigheder og trivsel begrænses af hensyn til kollektivets ære og omdømme.

Kollektivet kan både udgøres af den nære familie, af den udvidede familie og af netværket, hvoraf dele kan være bosiddende i andre lande. For at beskytte eller genoprette kollektivets ære og omdømme anvendes en række handlinger til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd.

Bekymrende tegn du kan være opmærksom på

Børn, unge og voksne, der udsættes for negativ social kontrol, vil ofte udvise tegn på bekymrende adfærd. Bekymringstegnene kan være de samme som ved andre former for mistrivsel, såsom omsorgssvigt og overgreb. Ofte er ændringer i adfærd det tydeligste tegn på, at noget er galt. Derfor er det altid vigtigt at sammenholde symptomer og signaler med øvrig viden om borgeren og fx dennes familieforhold.

Nedenstående liste over bekymringstegn er ikke udtømmende³, men eksempler som kan indikere, at der er tale om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter:

Børn og unge under 18 år:

- Restriktioner i forhold til skolegang og fritidsliv. Manglende deltagelse i skolens arrangementer eller andre fritidsaktiviteter
- Meget fravær fra uddannelse
- Styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan fx være begrænsninger i valg af vennekreds, uddannelse, kontrol af beklædning, mobiltelefon o.lign.
- Isolation, indespærring, trusler, fysisk og psykisk vold.

---

³ SIRI, Håndbog til kommuner om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, 2018

Voksne:

- Restriktioner i forhold til uddannelse og deltagelse på arbejdsmarkedet fra familie og/eller ægtefælle
- Meget fravær fra job, aktivering, praktik o.lign.
- Familiemedlemmer deltager i samtaler og følger vedkommende til og fra job, aktivering o.lign.
- Styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan fx være begrænsninger i valg af ægtefælle, vennekreds, uddannelse, kontrol af beklædning, mobiltelefon o.lign.
- Isolation, indespærring, trusler, fysisk og psykisk vold.

2. Organisering og samarbejde

Ishøj Kommunes indsatser til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter er forankret på tværs af kommunens fagcentre. Centrene samarbejder ad hoc om konkrete sager og videndeler på tværs af områder. Udadtil samarbejdes der med relevante myndigheder, civilsamfundsorganisationer og regionale og nationale aktører.

På børne- og ungeområdet er de forskellige indsatser organiseret og koordineret af tre centrale enheder:

Center for Dagtilbud og Uddannelse, Center for Kultur og Fritid og Center for Børn og Forebyggelse.

På voksenområdet er indsatserne forankret i to centrale enheder:

Center for Voksne og Velfærd samt Center for Beskæftigelse og Erhverv.

Kontaktoplysninger ved bekymring om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter

Fagpersoner, borgere og myndigheder kan henvende sig til Ishøj Kommune med en bekymring vedrørende et barn, en ung eller en voksen, som relaterer sig til negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Bekymring for et barn eller en ung under 18 år

Fagpersoner har skærpet underretningspligt, hvilket betyder, at hvis man bliver bekymret for et barn eller ung eller bekendt med, at et barn eller en ung har behov for støtte, skal man som fagperson underrette Ishøj kommune ved Center for Børn og Forebyggelse.

Kontaktoplysninger ved underretning:

StraXen, Center for Børn og Forebyggelse

Underretninger@ishoj.dk

43 57 75 78

Hvis du er i tvivl om, hvorvidt din bekymring er omfattet af underretningspligten, kan du få sparring om din bekymring i Center for Børn og Forebyggelse ved StraXen på tlf. 43 57 75 78.

Kontakt kommunen uden for åbningstiden

Kommunens døgnvagt kan kontaktes via politiets hovednummer: 114.

Bekymring for personer over 18 år

Er du bekymret for en person over 18 år, eller ønsker du at tale med en rådgiver vedrørende din egen situation, kan du kontakte Center for Velfærd og Voksne.

Center for Velfærd og Voksne

CVV@ishoj.dk

43 57 69 95

Procedure for modtagelse og håndtering af bekymringssager og akutte sager

Børn og unge under 18 år

Når StraXen vurderer, at der er tale om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter i en konkret sag, foretages der altid en indledende risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages, jf. barnets lov § 18, stk. 3. Efter behov inddrages politiet også i risikovurderingen, ligesom der er mulighed for at kontakte en lokal sikkerhedskonsulent fra det nationale team af sikkerhedskonsulenter under Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

Kommunen har også mulighed for at kontakte VISO, den nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation på det sociale område. VISO tilbyder bl.a. rådgivning om sikkerhedsvurderinger og sparring om tilrettelæggelse af faglige indsatser.

Voksne over 18 år

I Center for Voksne og Velfærd håndteres alle henvendelser, der handler om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter, af en taskforce bestående af to nøglemedarbejdere, samt en bagvagt. Center for Voksne og Velfærd tilbyder bl.a. rådgivning og vejledning, samt hjælp til støttende indsatser.

3. Forebyggende indsatser

Forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter skal ses i sammenhæng med kommunens generelle forebyggende indsatser. Forebyggelsestrekanten⁴ giver et overblik over, hvordan indsatserne er struktureret i tre niveauer: den primære, sekundære og tertiære forebyggelse.

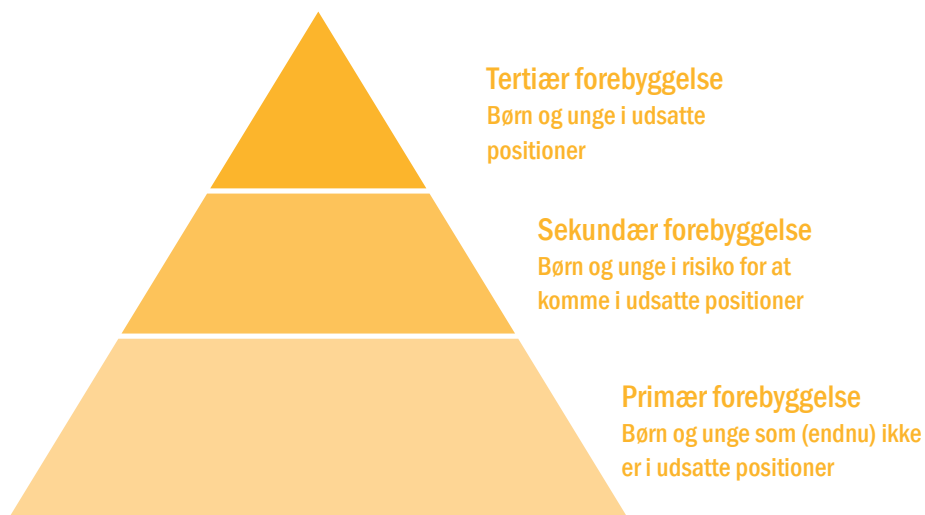
Den **primære forebyggelse** er først og fremmest målrettet alle børn og unge med henblik på at styrke deres udvikling og trivsel. På dette niveau har indsatserne til formål at hindre sociale problemer i at opstå. Den tidlige forebyggelse finder bl.a. sted i kommunens dagtilbud, skoler, fritidsinstitutioner, ungdomsuddannelser, i familien og blandt civile aktører som foreninger og klubber.

Den **sekundære forebyggelse** målrettes typisk grupper og enkeltpersoner, og omfatter både børn og unge under 18 år samt voksne. Indsatserne målrettet børn og unge har til formål at sikre hjælp og støtte med henblik på at forebygge, at en støttende indsats bliver nødvendig jf. barnets lov. De sekundære eller foregribende indsatser består fx af rådgivning.

Den **tertiære forebyggelse** målrettes børn, unge og voksne, der har et identificeret behov for særlig støtte. På dette niveau arbejder kommunen med støttende indsatser, som vil afhænge af den specifikke situation. Det kan f.eks. være familierettede indsatser, socialpædagogisk støtte, og støtte til et sikkert opholdssted. Det forebyggende arbejde fokuserer på at støtte en positiv udvikling mod et mere almindeligt hverdagsliv og forebygge forværring af sociale problemer.

---

⁴ Socialstyrelsen, Strategisk ramme og faglig ramme. Koncept for omlægning til en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner, 2018

Figur 1: Forebyggelsestrekanter

4. Implementering af beredskabsplan

Formidling af beredskabsplanen

Beredskabsplanen skal formidles til ledere og medarbejdere i Ishøj Kommune, som har den direkte kontakt med målgruppen. Ansatte i kommunen skal vide, hvem de skal kontakte hvis der opstår en bekymring eller mistanke om, at en borger er udsat for negativ social kontrol eller er involveret i en æresrelateret konflikt. Beredskabsplanen formidles bredt via kommunens intranet, og vil ligeledes kunne formidles på afdelingsmøder og tilsvarende.

Samarbejde med SIRI om implementeringsaktiviteter

Til at sikre målrettet implementering af beredskabsplanen, har kommunen etableret et samarbejde med Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIR). Samarbejdet og implementeringsaktiviteterne tager udgangspunkt i kommunens mål for perioden 2024-2028 om styrket opsporing og tværgående samarbejde (se s. 1).

Styrket opsporing

Action cards til ledere og medarbejdere

Til at understøtte kommunens ambition om styrket opsporing, udarbejdes et eller flere action cards til ledere og medarbejdere, der beskriver og illustrerer, hvordan der skal handles ved henholdsvis en bekymringshenvendelse og i alvorlige og akutte sager. De nye action cards vil efter planen blive færdige inden sommeren 2024.

Opkvalificering

Som en del af implementeringen, opkvalificeres udvalgte nøglemedarbejdere, herunder børne- og ungerådgivere og frontpersonale, i samarbejde med SIRI. Opkvalificeringen kan bestå af kurser, temadage, netværksmøder, webinarer og workshops.

Styrket tværgående samarbejde

Kommunens ambition om et styrket tværfagligt samarbejde på tværs af centre kan bidrage til mere effektiv opsporing, forebyggelse og håndtering af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Dette indsatsområde præciseres nærmere i samarbejde mellem de relevante centre, og iværksættes som et led i implementeringen af beredskabsplanen.

Ved akut bekymring eller situationer, hvor borgerens sikkerhed er i fare:

1. Placer den berørte et sikkert sted
2. Ring til politiet på 112
  - spørg efter en ressourceperson hos politiet